

نەخشەخانى لەدايکبوون يان قەسەخانى

داستان ئاسودە

بىچارەيى ژنان ھەر لەيەكەم ساتى لەدايکبوونياندا تا ئەو كاتەى خۇيان دەبنەو دەيە دايك بەرچاوو ديارە. ئەوھتا لە نەخشەخانى لەدايکبووندا ئەم دياردەيە زۆر بە چاکی ديار دەكەوئەت. سەيەر... ھەر ژنان خۇيان نازارى ژنانى وەكو خۇيان دەدەن وەكو بلىي تۆلەي بە ژن بوونی خۇيان لە يەكتر بىيەنەو. ئەگەر سەردانىيى نەخشەخانى ئەمەلى لەدايکبوون بکەيت ئەوکات بۆت دەردەكەوئە (ھەندىك) لە پزىشكە ئافەتەکان بە چ شىوئەيەك رەفتار لەگەل دووگيانەکان دەکەن. ئەم دووگيانەکان تا كۆرپەکانيان دېتە ژيان خۇيان چەند جارېك دەمرن و دەژيئەو لەبەر نەبوونی سەرپەرشتى تەواوو پالېشتى دەروونی كە لەھەموو كاتېك زياتر پېويستە بۇيان. كەچى لەبەرى ئەو پزىشكەکان بە دەنگ بەرزکردنەو و قەوئەت کردن قەسەى ناسىريانيان پېدەلئەن و سوکايەتيان پېدەكەن. جگە لەوئەى زۆرجار دەدرېنە بەر شەق و لاق راکيژان بە شىوئەيەكى نامرۇفانە. ھەندى جارېش بى ھەست کردن بە بەرپرسيارەتى و ئەو ئەركە گرنگەى كە لەسەر شانيانە بە رزگارکردنى (دوو) گيان، بۆ ماوئەيەكى زۆر ئەم ژنانە فەرامۆش دەکەن و بەم نازارە زۆرەو جېيان دېلن. لەبەر كەمى ژمارەى پەرسىياريان و پزىشكان رەنگە كيشەى فەرامۆشکردن لەبەرچا و بگريئەت، بەلام ئەمە ماناى ئەوئەيە نىيە كە ژيانى خەلک بکەوئەتە مەترسى و يا ئەو كۆرپەيەى دواى نۆ مانگ چاوەرپوانى زەحمەت و نازارکيژان بەبى گيان لە دايك بىيەى ياخود لە ھەندى حالەتدا دايكەكە بېيئە قوربانى و مائىك ويران بېيئە.

پېويستە و دەبېت وەزارەتى تەندروستى ئاگادارى ئەم كەم و كورپانەى نەخشەخانى لە دايکبوون بېت و زۆر بە دەست و بردىش چارەسەريان بۆ بکات، چونكە ژيانى مرؤف بۆ ھەركەسيك نرخی تايبەتى خۇى ھەيە، بەتايبەت ژيانى كۆرپەيەك بۆ دايكەكەى كە نۆ مانگ لە زگى خۇيدا ھەلیدەگريئەت و بە خوئەن و گوشتى خۇى گەورەى دەكات. بۆ زياتر دەرخستنى كەم و كورپەکان و روونکردنەوئەى بابەتەكە ھەندى حالەت وەك نمونە دېنمەو كە راستەقینەن و لە نەخشەخانى لە دايکبوون روويانداو:--

- لە يەكېك لە حالەتەکاندا پزىشكىي ئافەت رەقە لە دووگيانىك دەگريئەت و سوئند دەخوات كە ھىچى بۆ نەكات و بە نازارەو جى دېلئەت بى ئەوئەى ھىچ حىسابىك بۆ بارى دەروونی ئەم ژنە بکات. ئەميش ھەر لەبەر ئەوئەى ئەم ئەم ئافەتە دوو گيانە بەرگەى نازارى خۇى نەگرتووەو تووشى ھىستريا بووە.
- ژنيكى تر دواى دوو كاتژمير لە رزگاربوونی لە كۆرپەكەى ئىنجا كارى تەقەل ليدانى بۆ كراو: واتە دوو كاتژميرى تەواو ئەم بەسەزمانە بە تەنيا لەسەر قەلەوئەيەكى رووت جېھيشتراو و خوئەنى لەبەر روئىشتووە. ئەمەش بەھوى كەمى پزىشك.
- ئافەتەيىكى تر بۆ ماوئەى زياتر لە (10) كاتژمير بەدەست ژان نالاندوويەتى و كەس بەلایەو نەچووە ئاگادارى بېت و كەمىك بارى دەروونی ئارام بکاتەو تا كاتى رزگاربوونی دېت.
- ژنيكى تر دواى ئەوئەى منداڵەكەى لە سكيذا ھەلەدەگوشرىت و تووشى ماندوو بونىكى زۆرى دەكەن و نازارىكى زۆر بە دايكەكە دەبەخشن، ئىنجا رەوانەى ژوورى نەشتەرگەرى دەكەن. ئەمەش لەبەر نەبوونی زانيارى پېشەكى كە نایا منداڵەكە بە ئاسايى لەدايك دەبېت يان بە نەشتەرگەرى.
- لە حالەتيكى ترى خەمناكدا، ئافەتەيىك تا كاتى لە دايکبوونی كۆرپەكەى ھەستى پېى کردووەو لە سكيذا جوولاًو. بەلام لەبەر ئەوئەى زۆر گوشاريان خستۆتە سەرى و نازاريان داو كۆرپەكە گيانى لەدەستداو و دايكەكەش تا ئىستا تووشى چەندىن گەرت بۆتەو ناتوانئەت چيتر كۆرپە لە منداڵدانيدا ھەلگريئەت تا منداڵدانى نەبەستريئەت.

- كۆرپەيەكى تر ئەۋەندە گوشاريان خستۇته سەرى رايانكىشاۋە، دەستىكىيان شكاندووۋە ئىستا لىي بۇته عەيبىكى زگماكى و
ۋادەزانييت خودا ھەروا خەلقى كرددوۋە، نازانى بەدەستى خەلقندە بەدەكانى خوداۋە ۋاى لىھاتوو.

ئەۋەى مايەى سەرنجە لىردە ئەۋەيە كە بۇچى تا ئىستا ھىچ ئافرەتىك نارەزايى دەرئەبىرپوۋە لە دزى ئەم كارە نالەبارانەى
نەخۇشخانەكانى لەدايكبوون و لەدزى پزىشكەكانيان سكالايان تۆمار نەكردوۋە. لەمەش سەرنج راکىشتەر ئەۋەيە كە بۇچى تانىستا
ۋەزارەتى تەندروستى و لايەنى پەيوەندىدار بىئاگان لەم كەم و كورپانە (بەلگو لەم تاوانانە) ياخود خۇى لەبەردەمياندا بىدەنگ
كردوۋە. رەنگە لەبەر ئەۋە بىت كە خۇيان (پارە خۇش بىت) مەجبور نىن ژنەكانى خۇيان بىەنە ئەم نەخۇشخانانە، چونكە ئەم
نەخۇشخانانە تايبەتن بە چىنى ھەزار، سەرمایەدارانىش نەخۇشخانەى تايبەتى خۇيان ھەيە بەلگو پزىشكى تايبەتیشيان ھەيە كە
بەردەوام چاودىرى ژنەكانيان دەكات.

لىردە دەمەۋى ئەۋە بلىم كە ھەر ئافرەتىكى دووگيان مافى خۇيەتى بى ھىچ جىاۋازيەكى كۆمەلايەتى و ئابوورى و نەژادى
رەفتارى لەگەلدا بىكرىت و بەرپزەۋە تىيىروانىرىت و بەچاكى چارەسەر بىكرىت، چونكە ئەمانە ھەلگرو بەخىوكەرى نەۋەى دۋارپۇژن.
پىم سەيرە تا ئىستا رىكخراۋەكانى ژنان و ئافرەتان ھىچ ھەنگاۋىكىيان نەناۋە بۇ چاكتىر كەردنى بارى دوو گيان و باشتر چاودىرى
كەردنيان. تۆ بلىى ئەۋان رىگەيان نەكەۋىتە ئەم نەخۇشخانانە؟؟؟؟ ئەى ۋەزارەتى تەندروستى دەبى لەكۋى خەۋى لىكەۋتەبىت و
ئاگادارى ئەۋ ھەموو زلمە نەبىت كە بەرامبەر ئافرەتى دووگيان دەكرىت. توخوا كاربەدەستان ئاورپىك لەم قەسابخانانەى لەدايكبوون
بەدەنەۋە با چىتر كۆرپەكانمان و ژنانى دووگيان ئازار نەكىشن و نەكوژرىن.